

Turvallinen liikkuminen matkailukeskuksissa

Liitteet: Levi

Sisällys

1. Liikenneonnettomuudet
2. Kyselyt
3. Työpaja
4. Haastattelut

1. Liikenneonnettomuudet

Liikenneonnettomuudet

Liikenneonnettomuuksien analyysissä on käytetty Väyläviraston julkaisemia tieliikenneonnettomuustilastoja. Tilastot pohjautuvat poliisin tietoon tulleeisiin tieliikenneonnettomuuksiin, joita on täydennetty Väyläviraston tiedoilla. Tilastoihin on koottu ne onnettomuudet, joilla on koordinaattitiedot (aineiston koordinaattitiedoissa voi esiintyä puutteita) ja joiden perusteella onnettomuuden tapahtumakunta on määritetty. Vuoden 2024 luvut ovat ennakkotietoja vielä vuoden 2026 alkuun asti ja luvut voivat vielä tarkentua.

Tieliikenneonnettomuustilasto sisältää mm seuraavia tietoja:

- Onnettomuuksien sijainti ja ajankohta (tarkka alueellinen tieto)
- Onnettomuuksien vakavuus (omaisuusvahinkoon / loukkaantumiseen / vakavaan loukkaantumiseen / kuolemaan johtanut)
 - Tieto vakavista loukkaantumisista täydentyy noin vuoden jälkikäteen, joten kaikki vuonna 2024 tapahtuneet vakavat loukkaantumiset on tilastossa luokiteltu ainoastaan loukkaantumisiksi
- Tietoja onnettomuuksien osallisista ja heidän kulkumuodoista
- Onnettomuusluokka (yksittäis-, jalankulkija-, risteys-, kohtaamis- yms. onnettomuus)

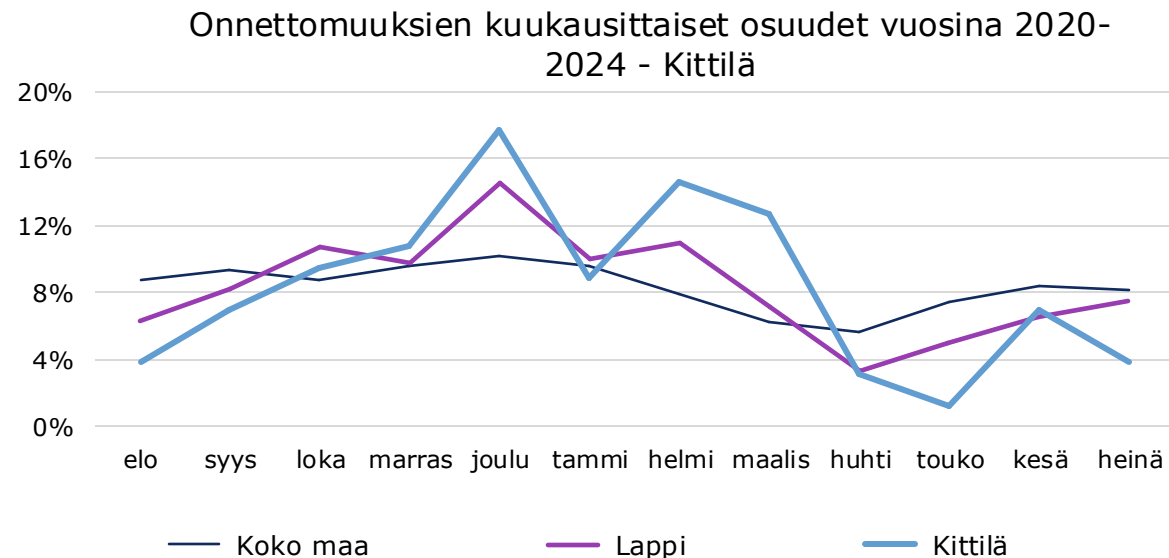
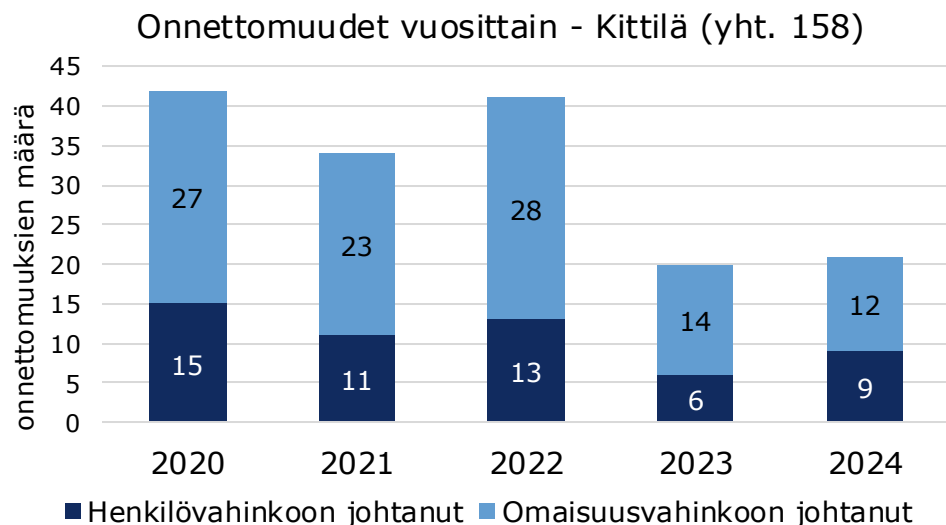
Käytetyssä tilastossa huomioitavaan on, että niiden peittävyys on täydellistä ainoastaan kuolemaan johtaneiden onnettomuuksien osalta. Loukkaantuneiden osalta peittävyys on noin 30 % ja peittävyys on heikompaa seurauksiltaan lievemmissä onnettomuuksissa ja tietyissä onnettomuuksissa, kuten polkupyöräilijöiden yksittäisonnettomuuksissa. Puutteet tilastossa johtuvat siitä, etteivät kaikki onnettomuudet tule poliisin tietoon. Esimerkiksi puuttuvista loukkaantumisista valtaosa on vain lieviä loukkaantumisia, sillä tieliikennelaki velvoittaa ilmoittamaan onnettomuudesta poliisille vain, jos joku on loukkaantunut vakavasti. Seurauksiltaan lievemmistä onnettomuuksien ja etenkin omaisuusvahinko-onnettomuuksien tapahtumamääristä kattavamman kuvan voi saada esimerkiksi Vakuutusyhtiöiden liikennevahinkotilastosta, joka perustuu vakuutusyhtiöissä korvattuihin liikennevahinkoihin, tai pelastuslaitosten hälytyksiin perustuvasta liikenneonnettomuustilastosta.

Nykyisin hirvi- ja peuraeläinonnettomuuksia tilastoidaan poliisin toimesta vähemmän viime vuosikymmenenä muuttuneiden tilastokäytäntöjen vuoksi. Tämän seurauksena suurin osa peurakolareista on jäänyt vuoden 2015 jälkeen kirjaamatta tilastoihin. Hirvi- ja peuraeläinonnettomuuksia kirjataan kattavammin riistakeskuksen tilastoihin.

Liikenneonnettomuuksien määrä ja ajallinen vaihtelu

Kittilässä vuosina 2020-2024 tapahtuneista tieliikenneonnettomuuksista 34 % oli loukkaantumiseen, vakavaan loukkaantumiseen tai kuolemaan johtaneita henkilövahinko-onnettomuuksia. Kahtena edellisellä vuonna tilastoitujen onnettomuuksien määrä on ollut aiempia vuosia pienempi. Aikajaksolla Kittilän tieliikenteessä kuoli kaksi henkilöä.

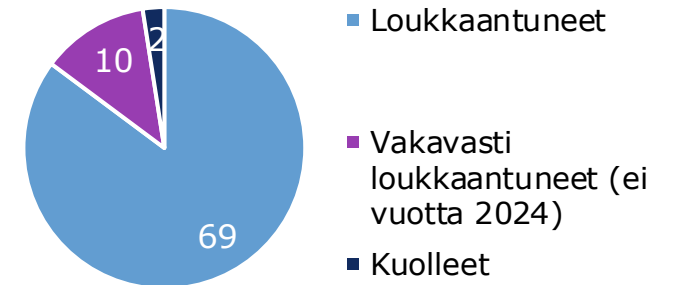
Kittilässä tieliikenneonnettomuuksia tapahtuu eniten joulukuun ja maaliskuun välisenä aikana. Erityisen paljon tieliikenneonnettomuuksia tapahtuu joulukuussa, helmikuussa ja maaliskuussa. Myös kesäkuussa Kittilän onnettomuusmäärät kasvavat ympäröiviin kuukausiin nähden. Kittilän onnettomuusmäärät heijastelevat ajankohtia, jolloin Levin matkailijamäärät ovat oletettavasti suurimmillaan. Poikkeuksellisen vähän onnettomuuksia tapahtuu loppukeväästä huhtikuussa ja toukokuussa, jolloin matkailusesonki on hiljaisimmillaan.

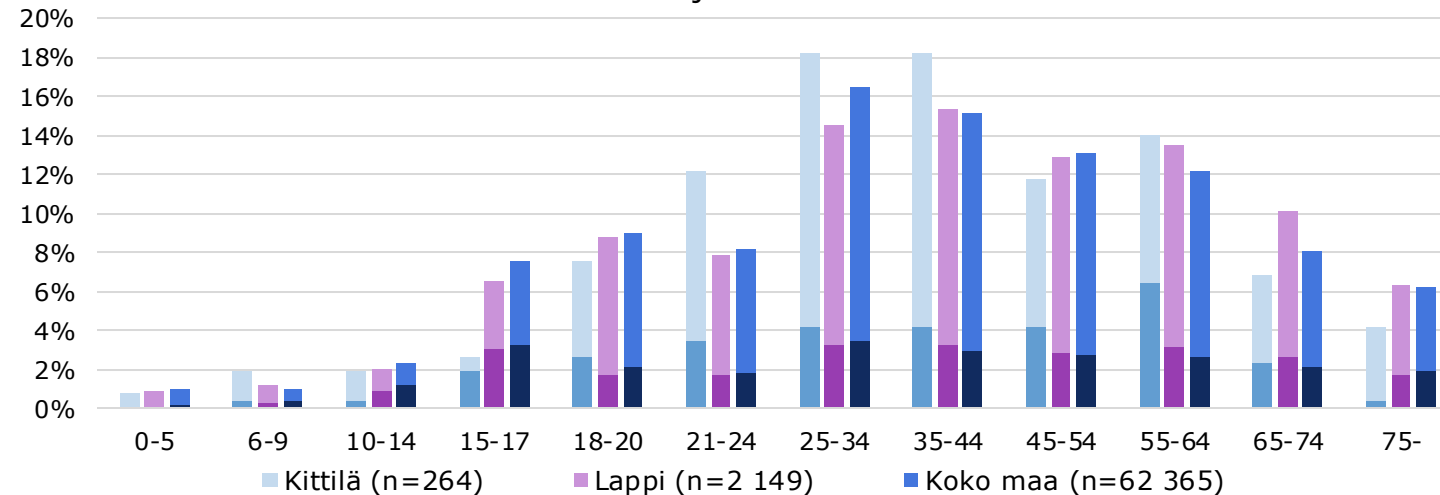
Onnettomuuksien osalliset

Kittilässä vuosina 2020-2024 tapahtuneissa tieliikenneonnettomuuksissa osallisten ikä oli useimmiten 25-44 tai 65-74 vuotta. Onnettomuuksien osallisissa korostuvat 21-24 vuotiaat sekä henkilövahinkoja kärsineet 55-64 vuotiaat. Poikkeuksellisen vähän muuhun maahan verrattuna onnettomuuksien osallisena oli yli 65-vuotiaita.

Henkilövahinkoja kärsineet osalliset vuosina 2020-2024 - Kittilä (yht. 81)

Osallisten jakauma ikäryhmittäin 2020-2024, tummemmalla sävyllä henkilövahinkoja kärsineet osalliset - Kittilä

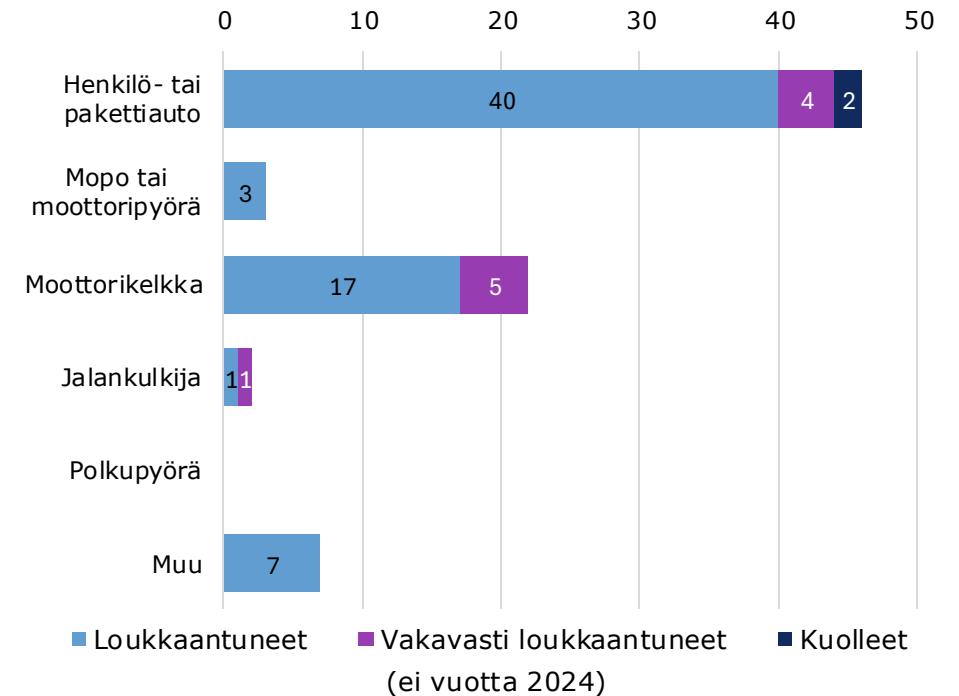
2.1 Onnettomuusluokat

Henkilövahinkoja onnettomuuksissa kärsineiden osallisten kulkutapa oli useimmiten henkilö- tai pakettiauto, mutta myös moottorikelkalla kulkeneet kärsivät useasti henkilövahinkoja. Onnettomuuksissa kuolleiden kulkumuoto oli henkilö- tai pakettiauto. Omaisuusvahinko-onnettomuudet huomioituna yleisimmät onnettomuusluokat olivat yksittäisonnettomuudet ja hirvionnettomuudet. Henkilövahinko-onnettomuuksista suurin osa oli yksittäisonnettomuuksia.

Yleisimmät onnettomuusluokat henkilövahinko- ja omaisuusvahinko-onnettomuuksissa (N=158) 2020-2024:
yksittäisonnettomuus 46 kpl (29 %), hirvionnettomuus 37 kpl (23 %) ja peräänajo-onnettomuus 8 kpl (13 %)

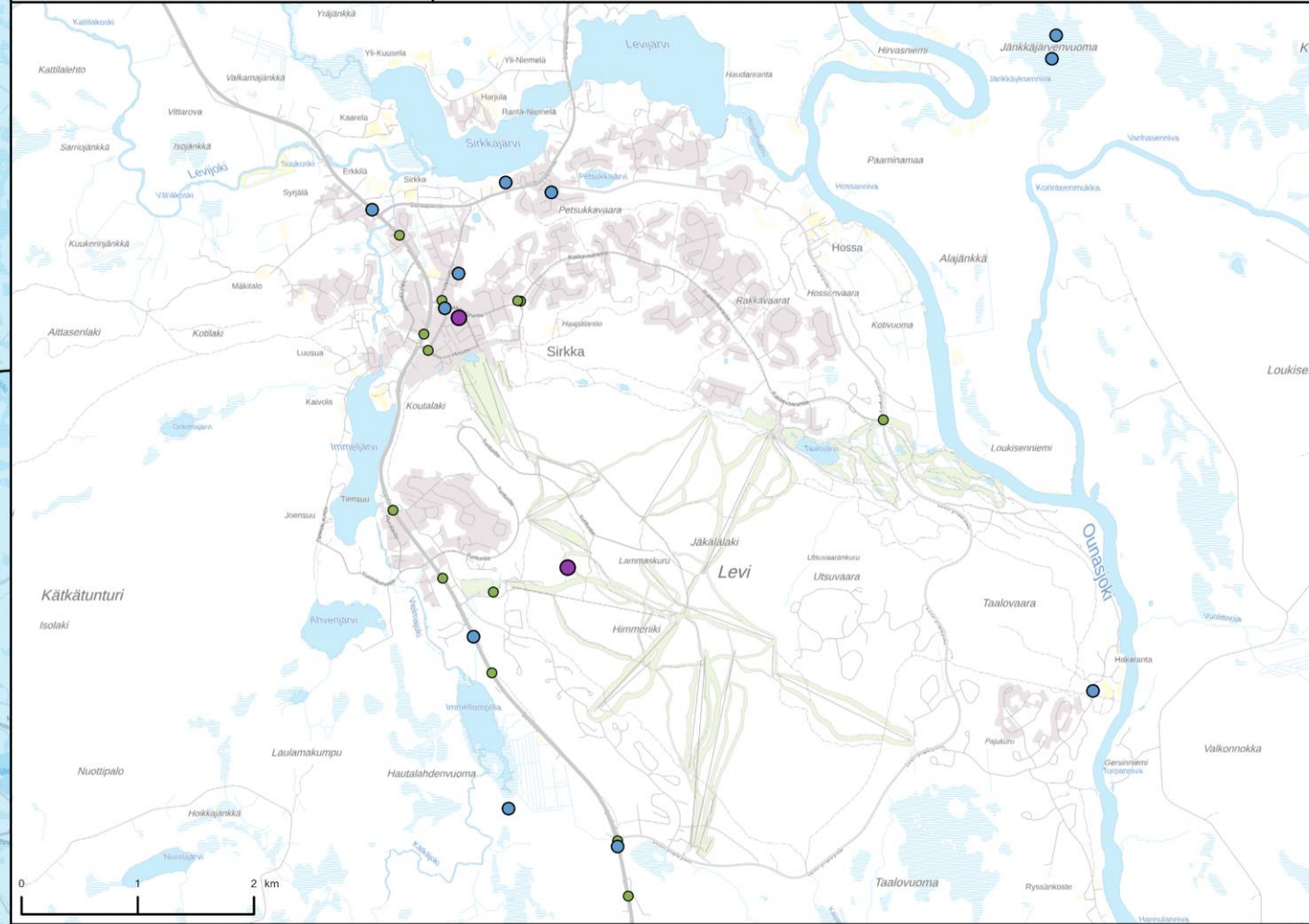
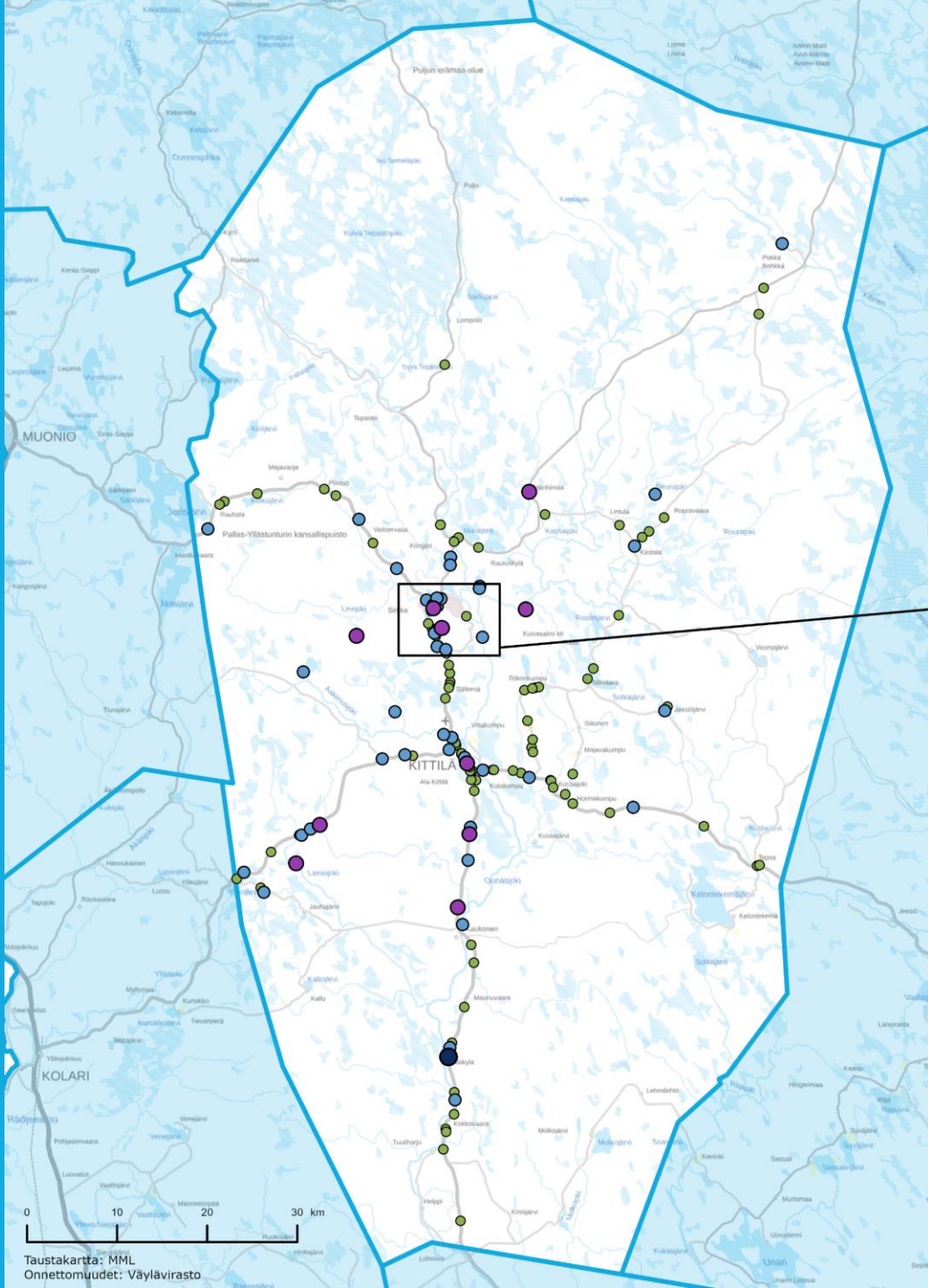
Yleisimmät onnettomuusluokat henkilövahinko-onnettomuuksissa 2020-2024:
yksittäisonnettomuus 28 kpl (52 %), ohitusonnettomuus 5 kpl (9 %) ja risteämisonnettomuus 5 kpl (9 %)

Henkilövahinkoja kärsineiden osallisten kulkutavat vuosina 2020-2024 - Kittilä

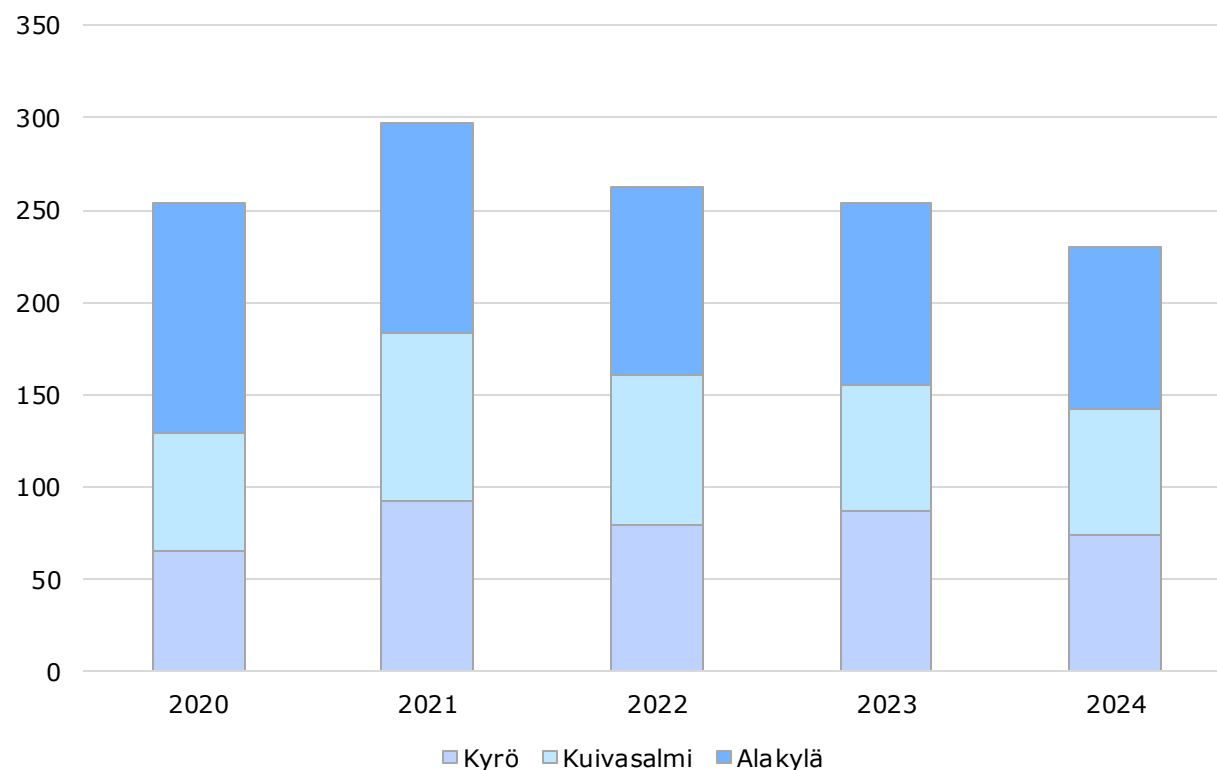
Poliisin tietoon tulleet tieliikenneonnettomuudet 2020-2024 Kittilä ja Levi

- Omaisuusvahinkoon johtanut
- Loukkaantumiseen johtanut
- Vakavaan loukkaantumiseen johtanut
- Kuolemaan johtanut

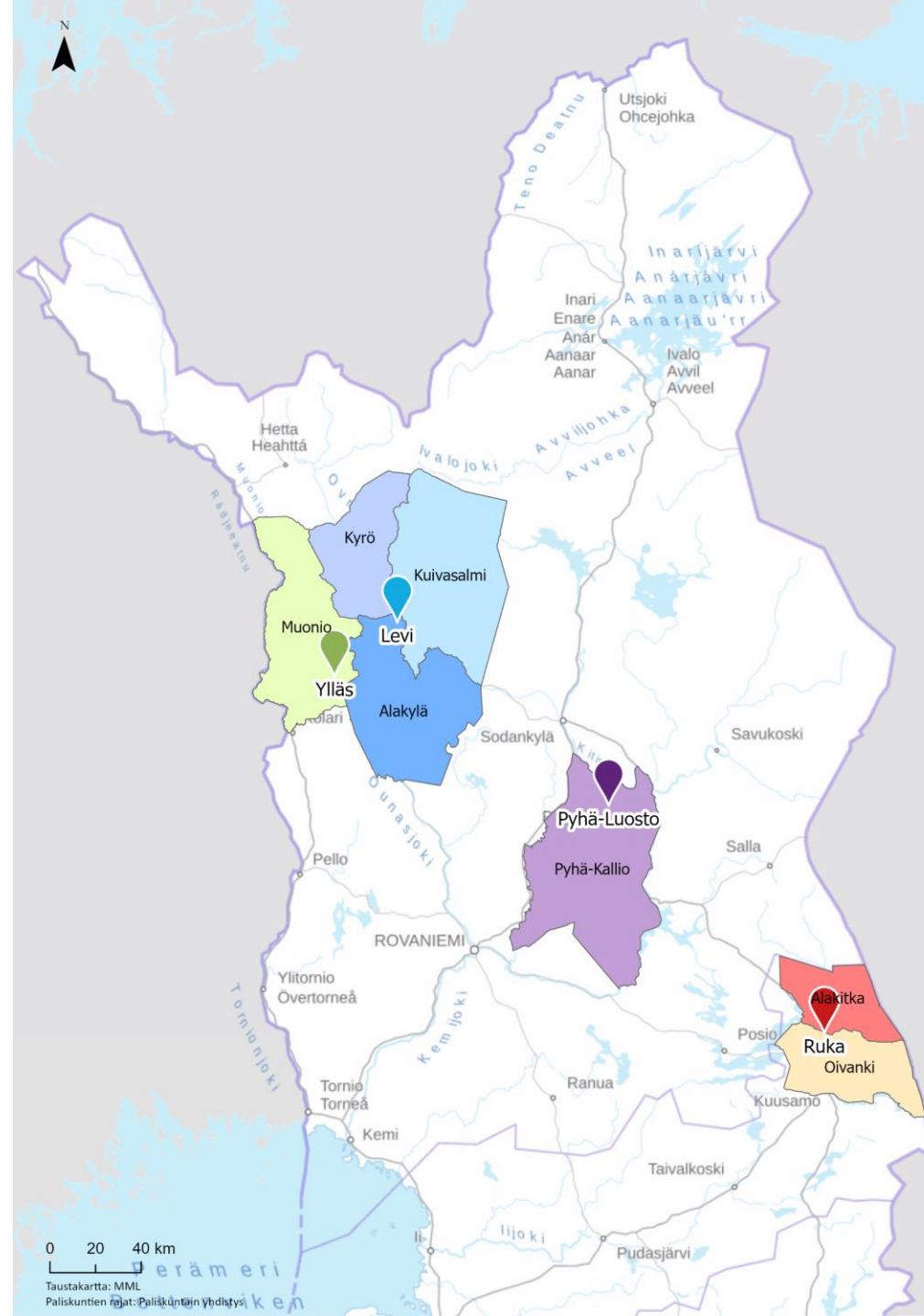

Tieliikenteen porovahingot 2020-2024

Auton alle jääneet porot Kyrön, Kuivasalmen ja Alakylän paliskunnissa 2020-2024

Lähde: Paliskunnat.fi

2. Kyselyt

Matkailijakysely 1/8

Levillä matkailijakyselyyn vastasi yhteensä 164 henkilöä. Vastaajista 76 % on alueen asukkaita, 12 % matkailijoita ja 11 % vapaa-ajan asukkaita. Vastaajista yhtä lukuun ottamatta kaikki olivat yli 18-vuotiaita. Eniten vastauksia saatiin 30-40-vuotiaiden sekä 41-50-vuotiaiden ikäryhmästä.

Matkailijakyselyn karttaosiossa Levin alueelta nostettiin esiin useita kävelyn ja pyöräilyn kannalta turvattomaksi koettuja alueita. Eniten merkintöjä tehtiin Levin ympäristielle sekä Leviraitille. Levin ympäristien osalta haasteeksi nimetään jalankulku- ja pyöräilyväylän puute. Leviraitilla haasteita aiheuttaa holtittomista tienlityksestä. Myös Leviraitin ja Sirkantien liittymä nousee kyselyssä erikseen esiin turvattomana paikkana. Turvattomuutta aiheuttaa moottorikelkkojen tarve ylittää Leviraitti.

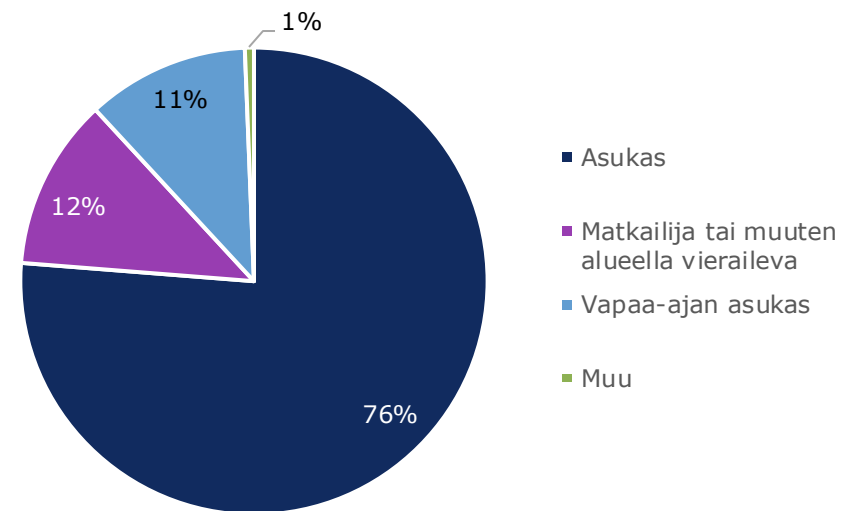
Levillä isoksi haasteeksi kyselyn perusteella nousee pysäköintitilojen ahtaus ja ruuhkaisuus. Erityisesti eturinteiden pysäköintialue ja kauppojen pihat tunnistetaan ruuhkaisiksi. Lisäksi Kätkänrannantiellä tapahtuva tienvarsipysäköinti nousee haasteena esiin useissa karttamerkinnoissa.

Opastuksen osalta kyselyssä nousee esiin reittien heikko opastus. Erityisesti kesäaikaisista reiteistä kaivattaisiin maastoon parempia opasteita.

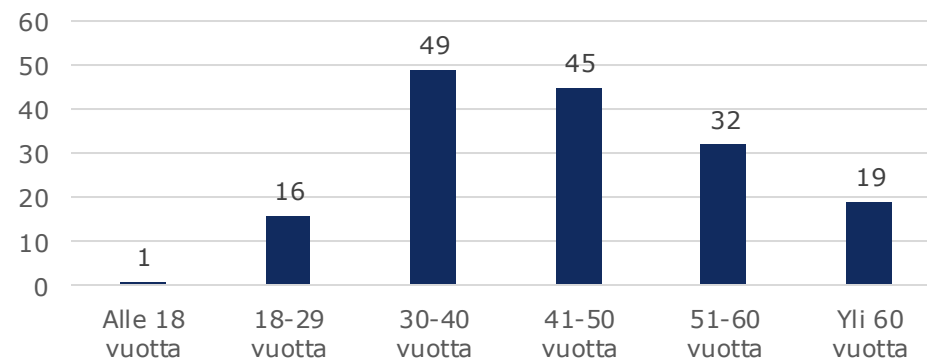
Karttamerkinnot on esitetty tarkemmin jäljempänä.

Mikä seuraavista kuvaa tilannettasi parhaiten?

N=164

Vastaajan ikäryhmä
N=162

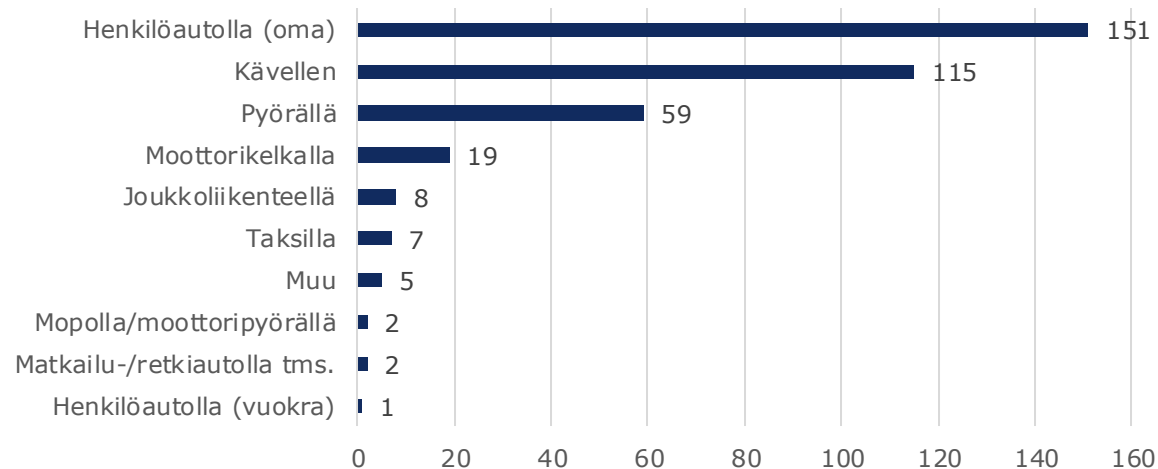

Matkailijakysely 2/8

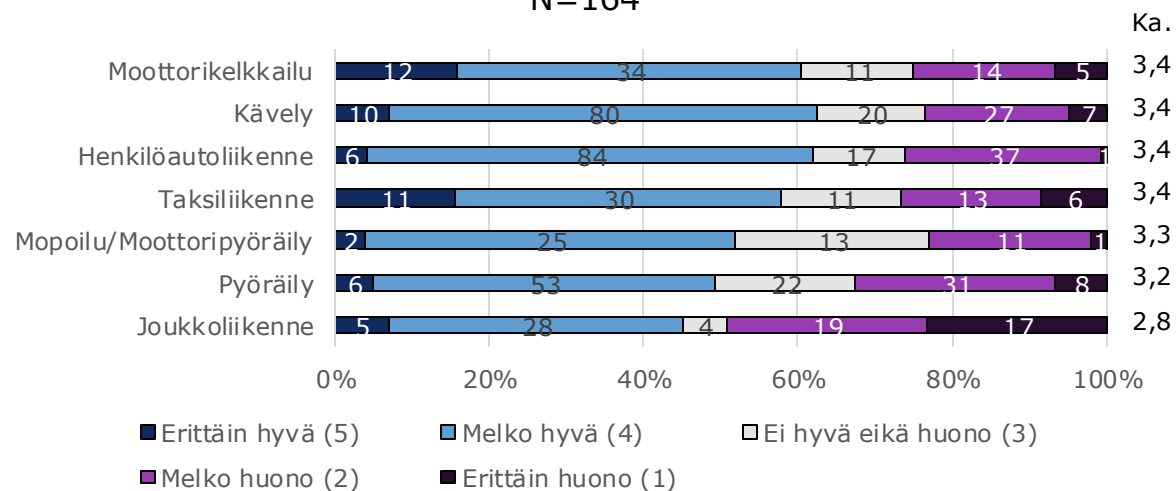
Levillä yleisin liikkumistapa on oma henkilöauto. Vastaajista 92 % kertoi liikkuvansa matkailukeskuksen alueella pääsääntöisesti omalla autolla. Auton jälkeen suosituin liikkumismuoto on kävely, joka kuuluu 70 %:lla vastaajista yhdeksi pääsääntöisistä liikkumismuodoista. Kolmanneksi suosituin liikkumismuoto on pyöräily.

Levin alueella eri kulkumuotojen välillä ei koeta olevan suurta eroa liikenneturvallisudessa. Kaikkien liikennemuotojen liikenneturvallisuus arvioidaan pyöristettynä välille "ei hyvä eikä huono". Eniten vastauksissa erottuu vähiten turvalliseksi koettu joukkoliikenteen liikenneturvallisuus. Lähes joka neljäs arvioi joukkoliikenteen liikenneturvallisuuden erittäin huonoksi.

Miten liikut pääsääntöisesti matkailualueella?
N=164

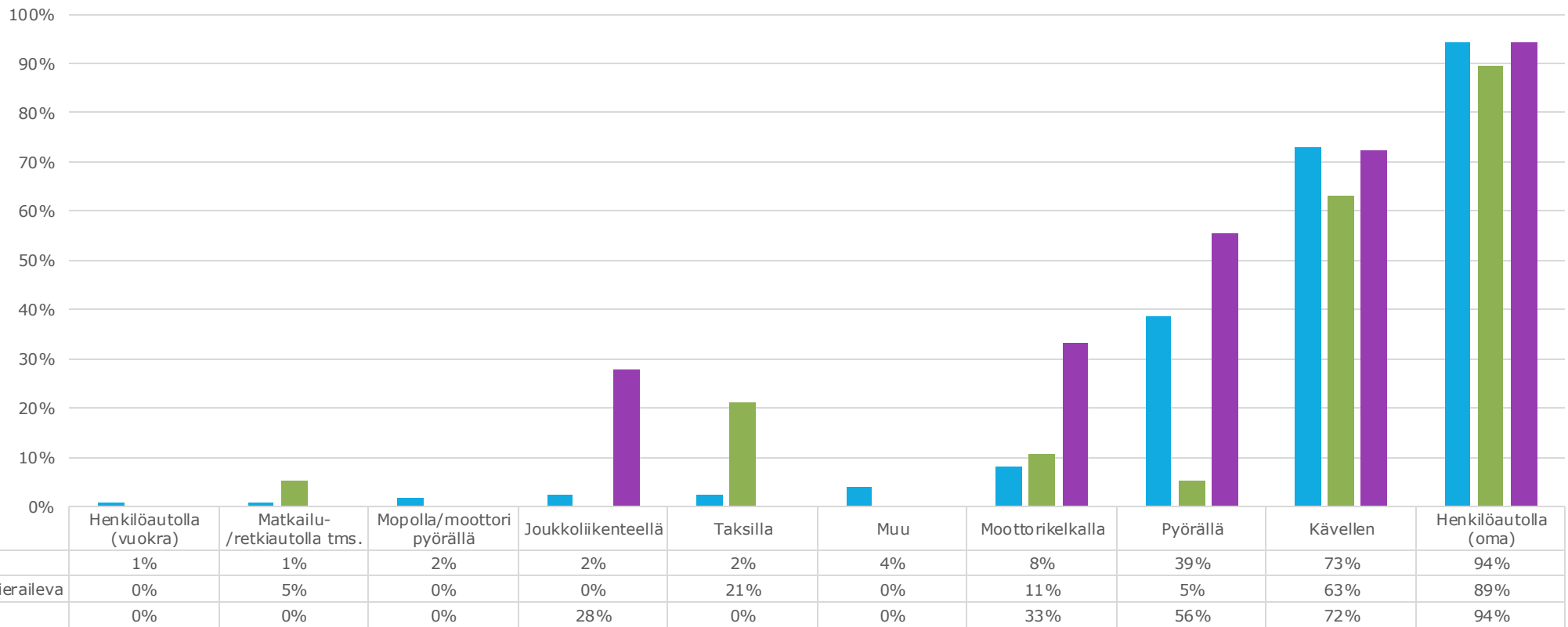

Miten koet eri kulkumuotojen liikenneturvallisuuden Levin matkailualueella?
N=164

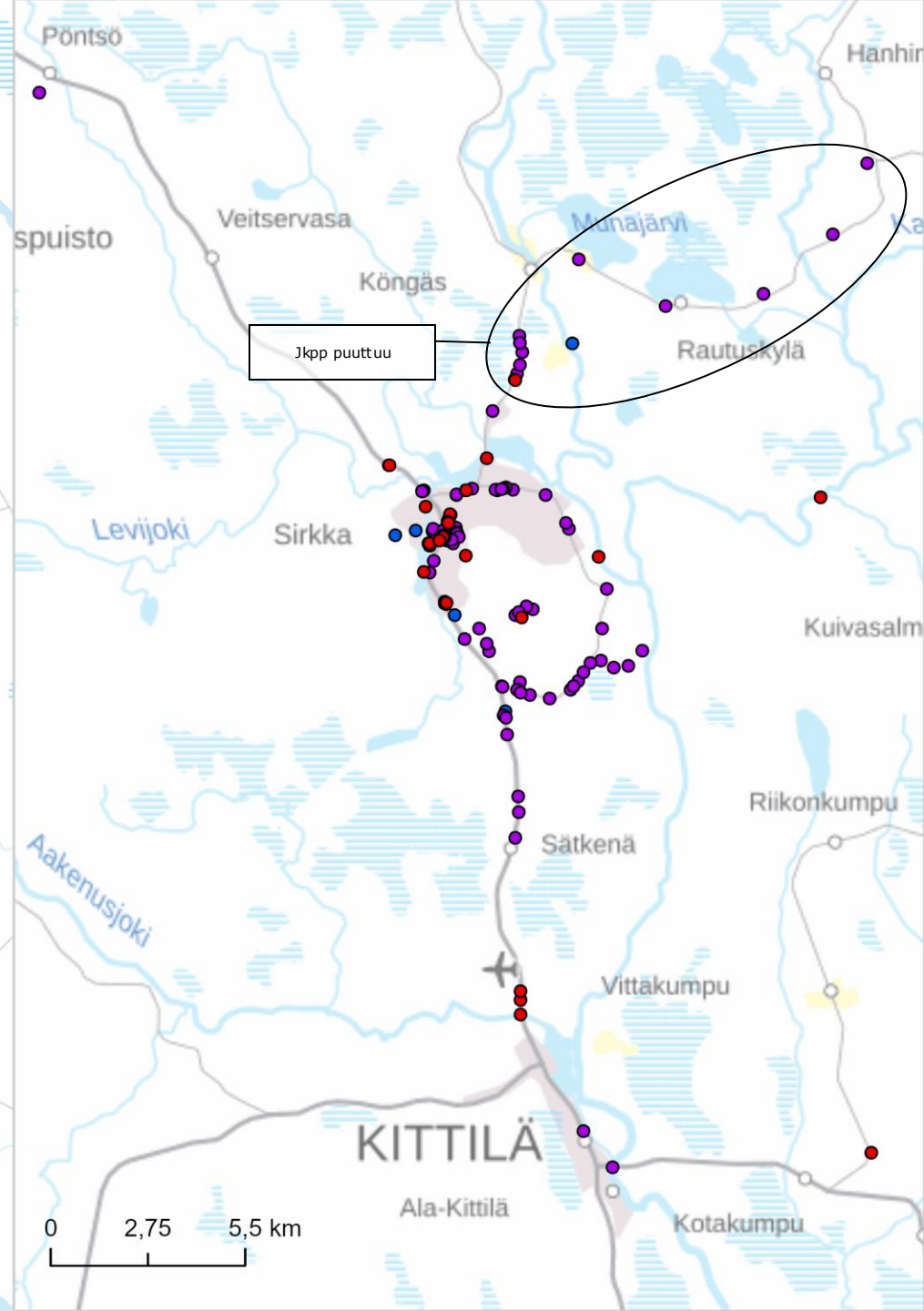
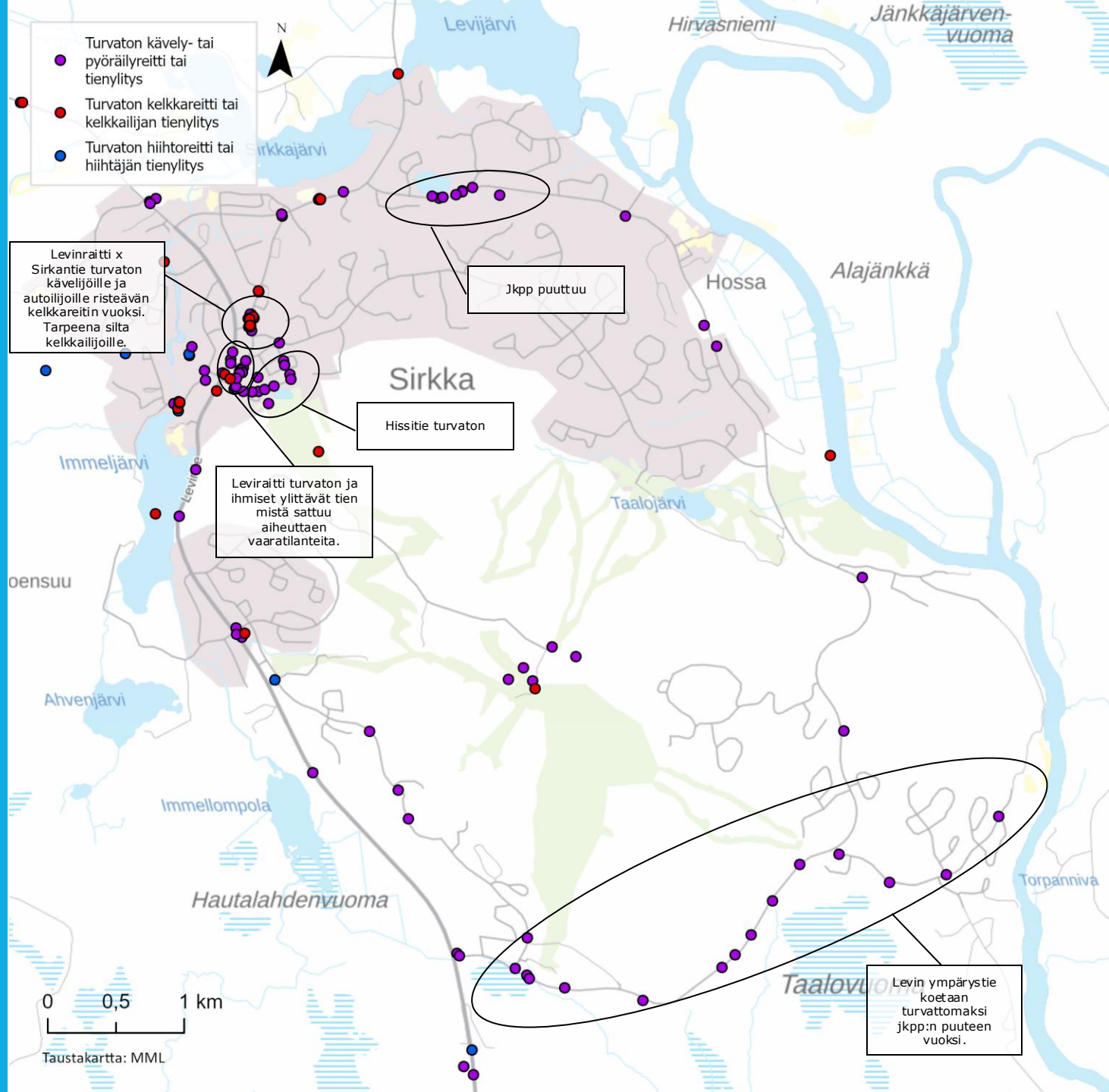

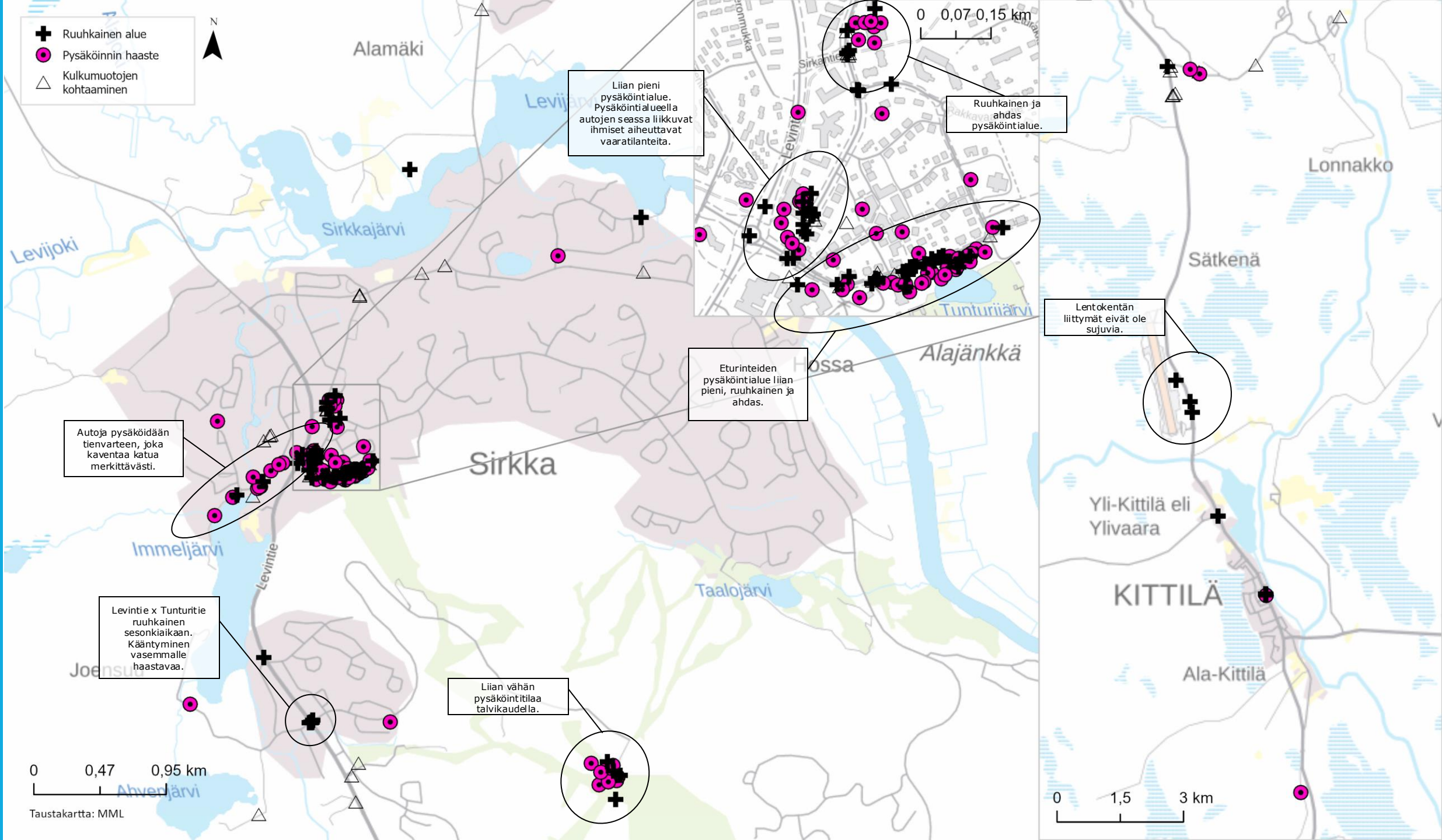
Matkailijakysely 3/8

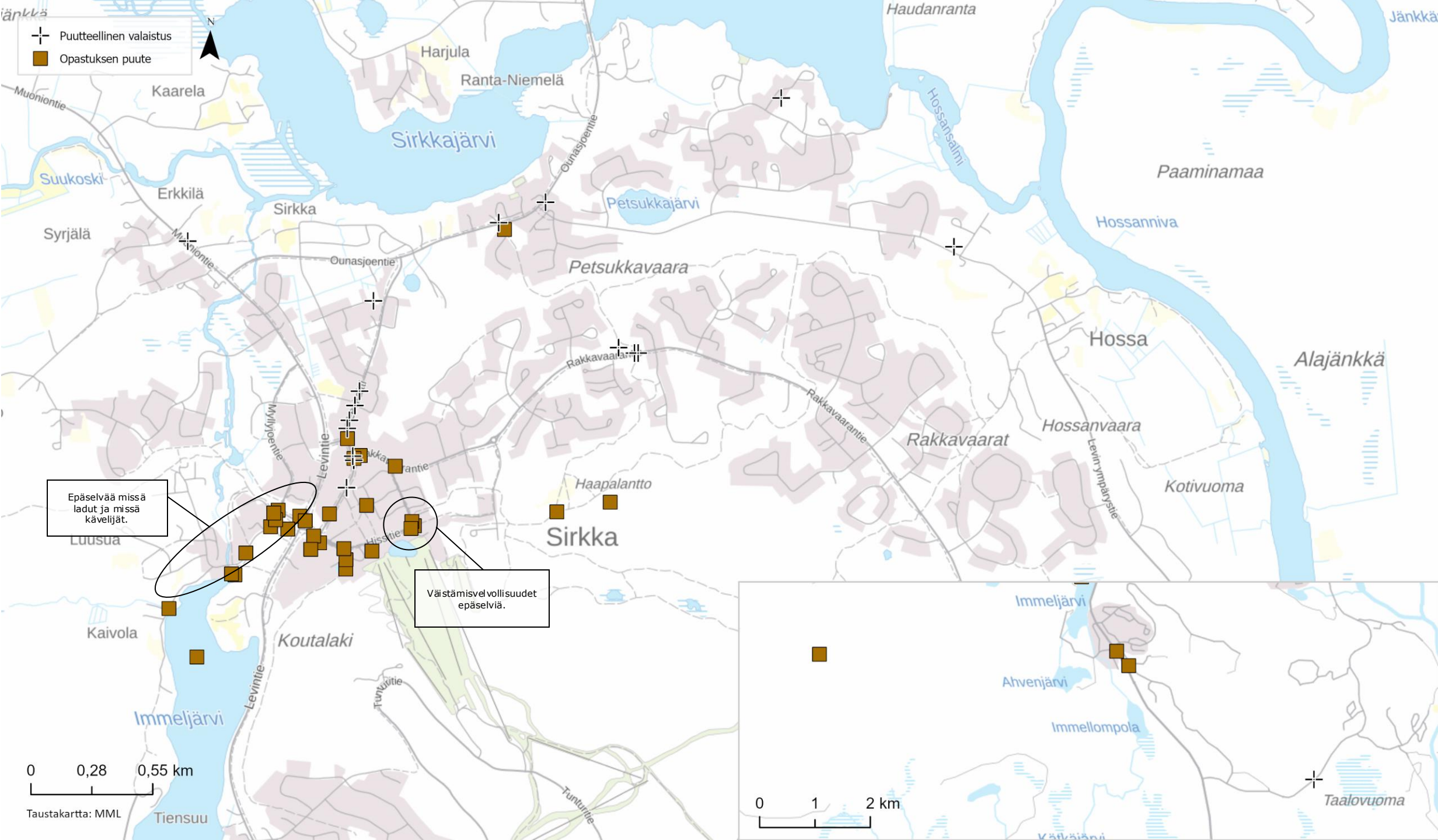
Miten liikut pääsääntöisesti matkailualueella? Voit valita useamman kuin yhden kulkutavan.
(Kuinka monta prosenttia vastaajista liikkuu pääsääntöisesti kyseisellä kulkutavalla vastaajaryhmittäin)

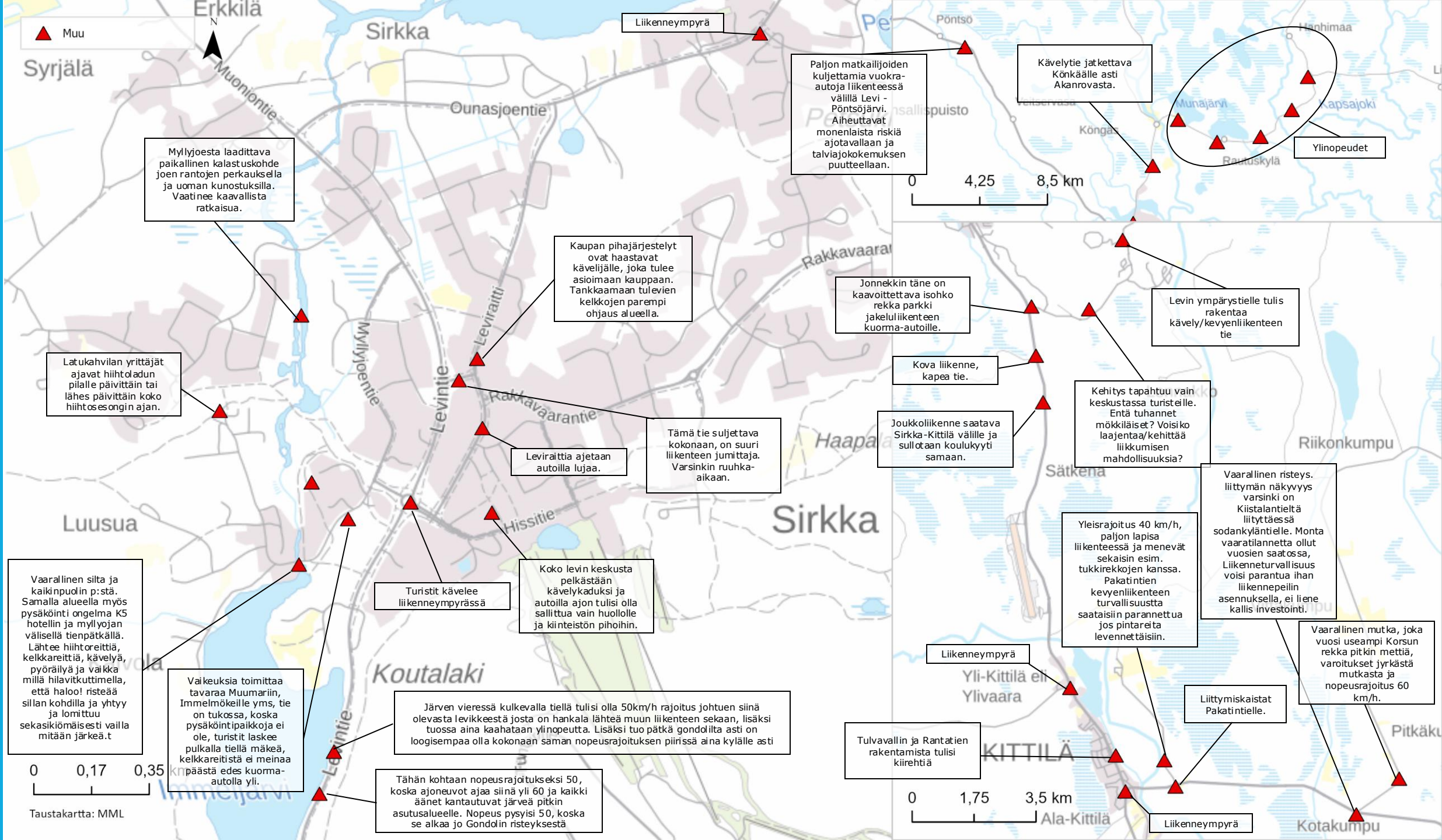

Asukkaat Matkailija tai muuten alueella vieraileva Vapaa-ajan asukas

Yrityskysely

Leviltä tavoitettiin yhdeksän (9) yritystä, joista yksi toimii myös Ylläksellä. Yrityksistä viisi oli majoituspalveluita, kaksi kuljetusyritystä, yksi ravitsemisliike ja yksi ohjelmapalveluyritys. Yritysten koot vaihtelivat alle viiden työntekijän yrityksistä yli 50 työntekijän yrityksiin. Levillä tavoitettiin paljon suuria kävijämääriä tavoittavia yrityksiä (yli 5000 kävijää / vuosi)

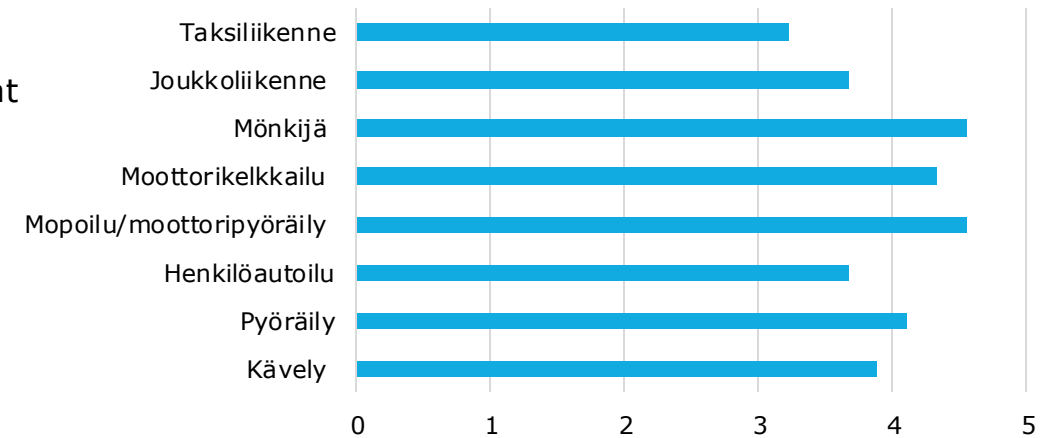
Levillä yritykset ovat huomanneet erityisesti seuraavanlaista liikenneturvallisuuteen vaikuttavaa toimintaa:

- Ylinopeudet autoliikenteessä
- Moottorikelkalla ajo muualla kuin moottorikelkoille sallituilla reiteillä
- Pysäköinti muualle kuin merkityille paikoille/väärinpysäköinti
- Laduilla kävely tai pyöräily talviaikaan
- Ajoneuvon kuljettaminen päihtyneenä
- Pyöräilyn tai kävelyn turvavälineiden käyttämättä jättäminen (esim. kypärä, valot, heijastimet)

Palautteessa korostuvat puutteet kunnossapidossa, opasteissa ja pysäköintijärjestelyissä ja erityisesti ulkomaalaisten matkailijoiden liikennekäyttäytyminen. Jalankulkijoiden turvallisuus on huolenaihe erityisesti Levin ympäristiellä ja risteysalueilla, joissa suojateiden puute ja liukkaus korostuvat. Levillä matkailijoilta on tullut palautetta mm. ammattikuljettajan liian kovasta tilannenopeudesta. Lisäksi toivottiin pyörätien rakentamista Levin ympäristöön ja turvavälineiden kuten heijastimien jakamista.

Yritykset toivoivat talviajoon liittyvää opastusta erityisesti ulkomaalaisille kuljettajille, monikielistä ja näkyvää viestintää sekä pysäköinnin ja joukkoliikenteen reittien kehittämistä matkailualueella.

Tyytyväisyys kulkumuodon koettuun liikenneturvallisuuteen Levillä
(Vastausten keskiarvo, n=9)

Yritykset tunnistivat tarpeen erityisesti seuraavanlaiselle viestinnälle ja liikenneturvallisuustyölle yrityksessä:

- Yhteistyö muiden yritysten tai alueen toimijoiden kanssa
- Valmiit viestintämateriaalit somekanaviin (kuvat, tekstit, kampanjasisällöt)
- Tuki tai yhteistyö viranomaisten tai asiantuntijoiden kanssa (esim. Liikenneturva, kunta)
- Henkilöstön koulutus turvallisesta liikkumisesta ja sen ohjeistamisesta

Kysely nuoria liikuttaville toimijoille

Kyselyyn saatiin vastauksia yhteensä 16 toimijalta Leviltä. Vastaajista lähes kolmasosa edusti nuorisotyötä, 24 % opetus- ja akatemiatoimintaa ja 19 % kunta- tai viranomaisorganisaatioita.

Levillä kyselyyn vastanneiden organisaatioiden toimintaan saavutaan useimmin polkupyörällä, kävellen tai vanhempien kyydillä.

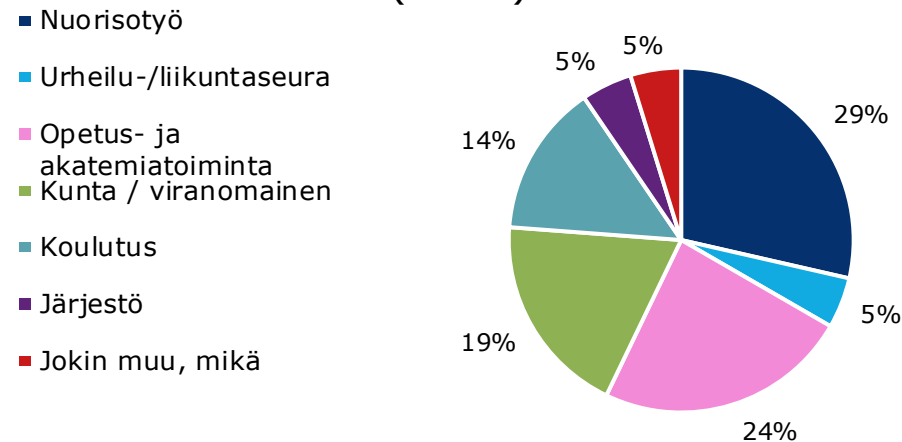
Levillä suurimmaksi liikenneturvallisuuden haasteeksi tunnistettiin puutteellinen kävelyn ja pyöräilyn infrastruktuuri, sesonkiaikojen ruuhkaisuus ja puutteellinen julkinen liikenne. Myös nopeusrajoitusten noudattamatta jättäminen ja talviolosuhteet koettiin erityisen haastaviksi.

Hieman yli neljäsosa (27 %) vastaajista kertoi havainneensa tai kuulleen nuorten kohtaavan vaaratilanteita matkalla toimintaan tai kotiin. Tällaista toimintaa olivat esimerkiksi autoilijoiden piittaamattomuus suojateistä ja tuntemattomien lähestyminen.

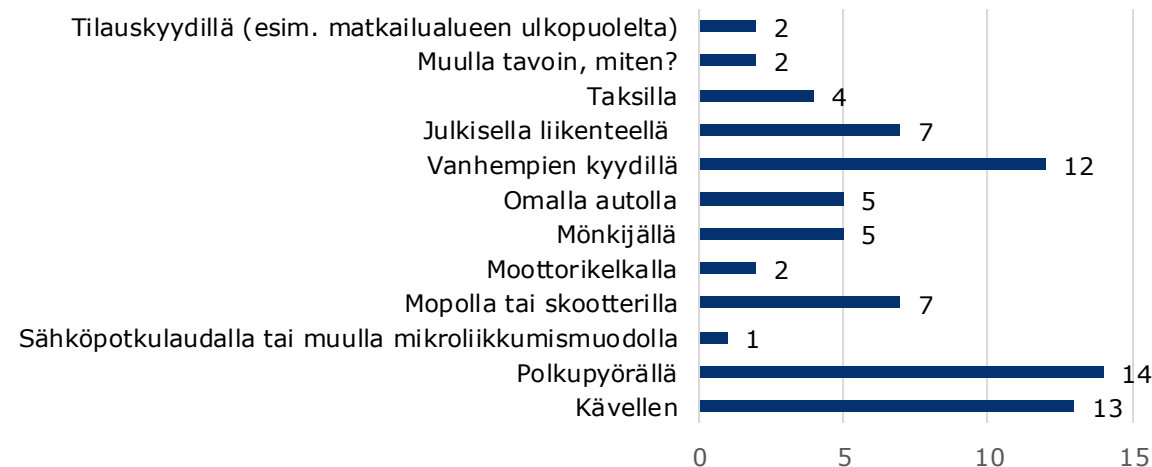
Lähes kaikilla Levillä toimivista kyselyyn vastanneista organisaatioista oli käytössä erilaisia keinoja nuorten liikenneturvallisuuden edistämiseksi. Yleisimpiä olivat keskustelut nuorten kanssa turvallisesta liikkumisesta, yhteiskuljetukset tai kulkemisen järjestäminen turvallisesti ja turvalaitteiden käytön edistäminen tai hankkiminen.

Nuorten turvallisen liikkumisen tukemiseksi organisaatiot kertoivat voivansa harkita erityisesti keskusteluja nuorten kanssa, osallistumista kampanjoihin tai teemapäiviin ja yhteiskuljetusten tai kulkemisen järjestämistä turvallisesti organisaation toimintaan.

Kyselyyn vastanneiden organisaatioiden toimialat (N=16)

Millä kulkutavoilla nuoret tavallisimmin saapuvat toimintaanne?

3. Työpaja

Työpaja

Levin työpaja järjestettiin Hullu Porossa yhteisesti Levin liikennejärjestelmäsuunnitelman työpajan kanssa. Paikan päällä työpajaan osallistui kahdeksan henkilöä. Levin työpajassa osallistujat pääsivät kuulemaan molempien hankkeiden etenemisestä sekä pohtimaan liikkumiseen liittyviä teemoja: Levin saavutettavuutta, maankäytön kehittymistä, arkiliikkumista ja liikenneturvallisuutta. Alla työpajan liikenneturvallisuuden tulokset tiivistettynä.

TYÖPAJAKYSYMYKSET				
Mitä kautta tavoitetaan kotimaiset matkailijat ennen matkaa ja matkan aikana?	Entä ulkomaiset matkailijat?	Millä tavoin henkilöautoilun turvallisuutta (erityisesti ylinopeudet) voidaan parantaa?	Millä tavoin moottorikelkkailun turvallisuutta voidaan parantaa?	Millä tavoin moottorikelkkailun turvallisuutta voidaan parantaa?
Sähköposti, some, puhelin, alueorganisaatiot, majoitusliikkeet, verkkosivut	Matkanjärjestäjät, sähköposti, some ja someyhteistyö, puhelin, alueorganisaatiot, majoitusliikkeet, lentokone ja lentokenttä, jatkoyhteysbussit	Liikennevalvonta, QR-koodit vuokra-autoissa, modernit autot, liikennevalistus	Voisiko olla yhteisreittejä?	Ei vuokrakalustoa, vain opastettuja retkiä, ajokortti, liikennevalvonta, opetusavaimen käyttö, reiteille vaikeusluokitukset
Mitkä tahot voisivat tehdä viestintää liikenneturvallisuusteem oista?	Mitkä tahot voisivat parantaa liikenneturvallisuutta osana arjen työtä?	Millaista materiaalia paikalliset toimijat kaipaavat liikenneturvallisuustyön tueksi?	Millaista yhteistyötä tai muuta tukea paikalliset toimijat kaipaavat liikenneturvallisuustyöhön?	Jos Levin toimijat toteuttaisivat yhden yhteisen liikenneturvallisuuskampanjan, mikä sen aiheen tulisi olla?
Kunta, viranomaiset, alueorganisaatiot, Liikenneturva, autokoulu, taksi	Taksit, bussit ja kuljetusyhtiöt, poliisi, lentokenttä, alueorganisaatiot ja yrittäjät	Tauluja, visuaalisesti kivoja kuvia	Visit Levin järjestämä yritysten yhteinen koulutus, jossa jaetaan materiaalia, Visit Levin tuottama yhteinen materiaali	KV-matkailijoiden liikkuminen, esim. heijastimet ja ei kävellä autotiellä, vuokrateksteilleissä heijastavaa materiaalia, joka näkyy hausvasti esim. revontulikuivissa.

4. Haastattelut

Haastattelut

Levillä järjestettiin yksi ryhmähaastattelu, johon osallistui kolme henkilöä. Haastattelussa keskusteltiin onnettomuusanalyysissä ja kyselyissä esiin nousseista asioista, peilattiin niitä paikalliskokemukseen ja pohditiin tulosten taustalla vaikuttavia tekijöitä.

Kittilän suhteellisen suuren moottorikelkkaonnettomuusmäärään arvioitiin vaikuttavan reittien suuri määrä kunnan alueella sekä matkailun myötä kokemattomien kuljettajien määrä. Joillekin matkailijoille Levi on myös kohde, johon tullaan hurjastelemaan moottorikelkoilla. Moottorikelkoilla ajetaan kielletyillä alueilla osin siksi, että omasta pihasta ei ole valmista reittiä eikä moottorikelkan kuljettamista mahdollistava peräkärry välttämättä ole mukana.

Levin kyselytuloksissa korostui maastopyöräily kielletyillä alueilla. Haastattelussa pohdittiin, että koska Levillä ei juurikaan ole kesäaikaan pyöräilyltä kiellettyjä reittejä, näkykö vastauksissa vastaajien tietämättömyys ja turhautuminen siitä, että yhteiskäyttöreiteillä esiintyy myös pyöräilyä. Talvisin laduilla ja moottorikelkkareiteillä pyöräily on kielletty ja ladulla kävelyä ja pyöräilyä tapahtuu paljon. Tämä koetaan suurena haasteena.

Levin nykyisiksi kehittämistarpeiksi tunnistettiin joukkoliikenteen kehittämispaine ja pysäköintipaikkojen vähäinen määrä suhteessa sesonkiaikojen liikkujamääriin. Pysäköintipaikkojen tarpeeseen vaikuttaa laskettelijoiden suuri määrä Levillä: laskettelijoiden on päästävä tiettyyn pisteeseen, kun taas maastohiihtäjät voivat lähteä suksille useammasta eri pisteestä, parhaimmillaan mökin pihasta. Ajanviettotapa vaikuttaa myös kävelyhalukkuuteen: laskettelumonot jalassa on vaikeampi kävellä kuin hiihtomonoilla. Lisäksi Levin asiakasprofiili saattaa olla hieman autopainotteisempaa kuin muissa matkailukeskuksissa.

Infrastruktuurin kannalta haasteellisiksi paikoiksi tunnistettiin muun muassa Hissitien ruuhkaisuus sekä kapean Hossantien haastavat olosuhteet jalankulkijoille ja pyöräilijöille etenkin talvella. Lisäksi Kittilä-Levi -välillä on liikkumistarvetta, mutta erityisesti pyöräliikenteen olosuhteet ovat heikot johtuen puuttuvasta pyörätiestä, kapeasta pientareesta ja jossain määrin autojen ajokäyttäytymisestä.

Viestintämateriaalien osalta haastattelussa pohdittiin, miten yleisesti käytettävissä olevia viestintämateriaaleja (mm. Liikenneturvan) saataisiin "leviläistettyä". Liikenneturvan toiminta esimerkiksi autovuokraamojen kanssa koettiin tehokkaaksi.